

Pidetään huolta luonnon monimuotoisuudesta Tampereella

Alueelliset Lasten parlamentit 1/2025

Johanna Heikkinen ja Mimmi Virtanen,
Hiilineutraaleja tekoja –kehitysohjelma,
Tampereen kaupunki

Neljä alueellista lasten parlamenttia tammikuussa 2025

- ke 22.1. Länsi
 - to 23.1. Keskusta
 - ke 29.1. Kaakko
 - to 30.1. Etelä
- > Yhteensä n. 70 lasta osallistui.

Näin alustettiin

**Lämmittely Kipinäkortteilla:
valitse kortti, josta tulee mieleen
luonto.**

Luonnon
monimuotoisuus
tarkoittaa elollisen
luonnon ja
ekosysteemien
kirjoa.

Luonnon
monimuotoisuuden
häviäminen eli luontokato
aiheuttaa vakavia
**vaikutuksia ihmistenkin
hyvinvointiin.** Myös siksi
meidän tulee pitää huolta
luonnosta ja sen
moninaisuudesta.

Tänään autatte
miettimään:
**Millainen Tampere
olisi hyvä sekä
ihmisille että muille
lajeille?**

Luonnon
moninaisuus on
häviämässä
ihmisen toiminnan
seurauksena meillä
ja muualla.

Tampereen
kaupungin
asiantuntijat
ratkovat, **miten
parhaiten
pidämme huolta
Tampereen
luonnosta.**

Tänään eläydymme muiden lajien elämään!

1. Jakaudutaan ryhmiin

2. Arvotaan ryhmille eläimet

3. Astutaan kuvittelupolulle

Kuvittelupolun kuvaus

Kuvittelupolku: eläydytään muiden lajien elämään

- Pohdittiin mukavia ja ikäviä paikkoja ja asioita omasta lähiympäristöstä sekä oman itsen että eri eläinten näkökulmasta
- Pyydettiin keskittymään johonkin itselle tuttuun matkaan ja havainnoimaan sen varrella olevia paikkoja (esim. kotoa kouluun, kirjastoon, kaverille ym.)
- Yhteensä 5 rastia n. 30 min aikana.
- Kierrettiin 3-5 hlön ryhmissä. Mukana oleva aikuinen ohjeisti jokaisella rastilla kuvittelutehtävän ja kirjasi muistiinpanot.
- Jokaiselle ryhmälle arvottiin oma eläin: siili, varis, koppakuoriainen, jänis tai perhonen.
- Tavoitteena oli kerätä lasten havaintoja lähiympäristöstä luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta ja hoksauttaa ajattelemaan tuttua ympäristöä myös muun lajisten näkökulmasta.

1.

**Ihmisen
näkökulma:
Hyvää oloa
ja mukavia
tunteita**

Kuvittele, että olet matkalla kotoa
johonkin arkiseen paikkaan, kouluun,
kirjastoon tai kaverille kävelen tai
pyörällä.

Mieti, matkan varrelta mukavia
paikkoja ja asioita. Voit vaikka sulkea
silmit ja pohtia:

- Mitä näet matkan varrella on? Onko siellä puita? Vettä? Kalliota? Kivaa tekemistä?
- Mitä ääniä kuulet matkalla? Vai onko hiljaista? Tuoksuko jokin?
- Miltä sinusta tuntuu? Miksi paikassa/matkalla on hyvä olla?

Jokainen miettii ensin itse hiljaa.
Sitten kerrotaan muille. Aikuinen kirjaa muistiin.

2.

**Ihmisen
näkökulma:
Ikävämpiä
tunteita ja
ikävämpi olo**

Kuvittele, että olet matkalla kotoa
johonkin arkiseen paikkaan, kouluun,
kirjastoon tai kaverille kävelen tai
pyörällä.

Mieti, matkan varrelta mitkä paikat ja
asiat ovat ikäviä tai aiheuttavat sinulle
huolta. Voit vaikka sulkea silmit ja
pohtia:

- Mitä näet matkan varrella on? Millaista maasto on? Onko kirkkaita valoja tai pimeää? Haittaako jokin matkalla sinua?
- Mitä ääniä kuulet matkalla? Häiritsevähkö jotkin äänet?
- Miltä sinusta tuntuu? Miksi paikassa/matkalla on ikävämpi olo tai mikä tekee sinut huolestuneeksi?

Jokainen miettii ensin itse hiljaa. Sitten kerrotaan muille. Aikuinen kirjaa muistiin.

3.

**Muun lajin
näkökulma:
Hyvää oloa
ja mukavia
tunteita**

Kuvittele oma matkasi kotoa johonkin
arkiseen paikkaan, kouluun, kirjastoon
tai kaverille.

Kuvittele, että et olekaan ihminen
vaan eläin, joka ryhmällemme arvottiin.
Mieti tämän eläinlajin näkökulmasta,
mitkä asiat matkan varrella ovat hyviä
ja mukavia. Voit vaikka sulkea silmit
ja pohtia:

- Miten eläin liikkuu ja millä korkeudella? Mitä eläin näkee matkan varrella? Mikä matkalla voisi olla sille mukavaa tekemistä?
- Mitä ääniä eläin kuulee, mitä se miettii niistä? Vai onko hiljaista? Haistaako se jotain?
- Miltä tuntuu? Mikä eläimestä on matkan varrella erityisen hyvää? Mistä se varmasti nauttii?

Jokainen miettii ensin itse hiljaa. Sitten kerrotaan muille. Aikuinen kirjaa muistiin.

4.

**Muun lajin
näkökulma:
Ikävämpiä
tunteita ja
ikävämpi olo**

Kuvittele, että olet matkalla kotoa
johonkin arkiseen paikkaan, kouluun,
kirjastoon tai kaverille kävelen tai
pyörällä.

Kuvittele, että et olekaan ihminen vaan
eläin, joka ryhmällemme arvottiin. Mieti
tämän eläinlajin näkökulmasta, mitkä
paikat ja asiat ovat ikäviä tai aiheuttavat
huolta. Voit vaikka sulkea silmit ja pohtia:

- Miten eläin liikkuu ja millä korkeudella? Mitä eläin näkee matkan varrella? Millaista maasto on? Onko kirkkaita valoja tai pimeää? Haittaako jokin eläimen matkaa?
- Mitä ääniä kuuluu? Häiritsevähkö jotkin äänet? Ihmetteleekö tai pelkäätkö eläin jotain ääniä?
- Miltä tuntuu? Mikä eläimestä on matkan varrella erityisen huolestuttavaa? Mikä tekee matkaamisesta vaikeaa?

5. Kartta- tehtävä:

Etsi kartta, jolta löydät oman kotisi tai koulusi. Kuvittele mukavia ja ikäviä paikkoja omasta ja ryhmällemme arvotun eläimen näkökulmasta.

Ohjeet:

Merkkaa **tähtitarralla** sellaisia paikkoja, jotka ovat mukavia ja tuottavat hyvää oloa ihmisille ja muille lajeille.

Merkkaa **monsteritarralla** sellaisia paikkoja, jotka tuottavat ikävämpiä tunteita tai huolta sinulle ja muille lajeille.

Aikuinen auttaa osallistujia etsimään kartalta oikeat paikat ja kirjaa paperille osallistujan ajatuksia siitä, miksi joku paikka on sekä osallistujalle itselleen että muun lajin edustajalle (eläytyminen) hyvä ja miksi taas joku paikka huonompi.

Karttoina käytettiin liikennejärjestelmän suunnittelun koulutaloille toteuttamia kestävän liikkumisen koulukarttoja. Näistä lasten oli helppo hahmottaa oma koulu, koti ja arjen ympäristöt.

**Tulokset eli lasten havaintoja siitä
millainen ympäristö olisi hyvä sekä
ihmisille että muille lajeille**

Lasten kokemia hyviä ja positiivisia asioita ympäristössä oman itsen ja muun lajin edustajan näkökulmasta

1.

**Ihmisen
näkökulma:**
Hyvää oloa
ja mukavia
tunteita

3.

**Muun lajin
näkökulma:**
Hyvää oloa
ja mukavia
tunteita

- Paljon luontoa ja luonnollista ympäristöä (metsää, puita, heinikkoa, kukkia, puskia ja muuta kasvillisuutta). Etenkin pensaat, ojat ja puskat ja puut toistuivat, koettiin, että ovat etenkin muille lajeille hyviä piilopaikkoja. Vadelmapensaat, omena- ja kirsikkapuut mainittiin hyviksi eläinten ruoanlähteiksi.
- Erilaiset vesistöt, kuten järvet ja lammet. Koettiin, että vesistön katselu rauhoittaa ja tulee hyvä olo, on mukavaa käydä myös uimassa.
- Rauhallinen ympäristö, jossa ei kuulu kovia ääniä koettiin mieluiseksi. Puiden lehtien havina, linnun laulu, puron liplatus, aaltojen kohinaa koettiin miellyttäväksi ääniksi kaikille.
- Hyvät tuoksut: puun pihka, märät lehdet syksyllä ja keväällä uudet lehdet puissa.
- Oma koti ja oma kotikatu herätti paljon positiivisia tunteita. Näistä tunnistettiin herkästi myös eläimille mukavia paikkoja.
- Leikkipuistot ja urheilukentät, kirjastot ja koulut koetaan turvallisina paikkoina etenkin itselle. Monesti mainittiin, esim. koulun läheisyydessä oleva metsä, hyvät ja turvalliset pyörätiet
- Molemmille mukavia paikkoja (tehtävä 5): Pyynikki, Kauppi, Järvensivu, lidesranta, Kalevankankaan hautausmaa, Epilän harju, Lielahden kirkon vieressä oleva metsä, Liisanpuisto, Vaakonlammen metsä, Tohloppi, Aleksanterin kirkon puisto, Tahmelan viljelypalsta, Hikivuori, Peltolammin niitty ja ranta, Pärrinkoski, Hallilassa Salen takana oleva puisto ja metsä.

Lasten kokemia ikäviä ja negatiivisia asioita ympäristössä oman itsen ja muun lajin edustajan näkökulmasta

2.

Ihmisen
näkökulma:
Ikävämpiä
tunteita ja
ikävämpi olo

4.

Muun lajin
näkökulma:
Ikävämpiä
tunteita ja
ikävämpi olo

- Ahtaasti rakennettu ympäristö ja kasvillisuuden puuttuminen, esim. paljon taloja ja vähän puita, asfaltti. Toisaalta taas liian avoimet tilat koettiin epämiellyttävinä etenkin muun lajin edustajalle.
- Vilkkaat autotiet (vaikea ylittää) ja roskainen ympäristö koetaan epämiellyttäväksi molemmille.
- Liika melu esimerkiksi rakennustyömaista, autoteistä, ratikasta tai rautatiestä. Kirkkaat valot.
- Ikäviä hajuja ympäristöön tuottavat roskat, tupakka, autojen pakokaasut, tuhopoltetut talot (korostui Keskustan Lasten Parlamentissa)
- Iso määrä ihmisiä voi pelottaa etenkin eläimiä. Ihmiset voivat häätää muiden lajien edustajia pois (esim. variksia). Päihtyneet ihmiset lapset kokevat pelottavan sekä heitä itseään että eläimiä. Myös muut eläimet voivat olla uhkana, esim. Kettu jänikselle tai ihminen voi olla uhka esim. perhoselle.
- Molemmille ikävämpiä paikkoja: Ratina, Koskikeskus, Pispalan valtatie, Teiskontie, Hervannan valtavyöly, Finlaysonin silta, Lamminpään koulu (rakennustyömaa), Karhunkadun puisto, Santalahti, Kaukajärvellä Spiral hallin risteys (liikaa liikennettä), Kaukajärvellä Solkikatu (autot kaahailevat ja on paljon roskaa).

Yhtäläisyydet ja erot ihmisenä ja muun lajin edustajana

- **Luonnon merkitys yhdistää**
 - Sekä omana itsenään että toisen lajin edustajana lapset arvostavat luonnon läheisyyttä. Metsä, puut, puskat ja muu kasvillisuus, vesistöt ja luonnon äänet koetaan tärkeiksi itselle ja muille lajeille.
 - Rauhallisuus ja hiljaisuus luonnossa koetaan positiivisena ja miellyttävänä sekä lapsille itselleen että eläimille.
- **Turvalliset ja mukavat paikat ovat samankaltaisia**
 - Lapset kokevat, että turvalliset ja rauhalliset ympäristöt ovat tärkeitä molemmille. Esimerkiksi hiljaiset metsät ja puistot koetaan turvallisina paikkoina.
 - Erilaiset vaaranpaikkoja aiheuttavat asiat, kuten autot ja liikenne koetaan negatiivisina sekä lapsille itselleen että eläimille.
- **Ympäristön laatu on tärkeää molemmille**
 - Roskaisuus ja muut saasteet ympäristössä ovat negatiivisia molemmille lasten näkökulmasta. Puhdas ympäristö on tärkeä sekä lapsille että eläimille.
- **Yksityiskohdissa eroja etenkin rakennetun ympäristön osalta**
 - Omana itsenään lapset kiinnittävät huomiota sosiaalisiin suhteisiin ja yhteisöllisyyteen, kuten kavereiden kanssa kulkemiseen ja mumman läheisyyteen. Eläimenä taas he keskittyvät enemmän selviytymiseen ja piilopaikkojen löytämiseen. Toki myös eläimenä kaverit ja muut eläimet esiintyvät tarinoissa.
 - Eläiminä lapset keskittyvät enemmän ravinnon ja luonnollisten piilopaikkojen löytämiseen, kun taas omana itsenään he arvostavat enemmän kauppia, kirjastoja ja palloilukenttiä, pyöriteitä ja muuta rakennettua ympäristöä. Talven liukkaudesta haastaa ihmisiä, ei eläimiä.
 - Muut eläimet, kuten koira voi olla itselle mukava kohdata, mutta eläimelle vaarallinen.
- **Ulkoiset uhkat ja vaarat eroavat**
 - Eläimenä koetaan enemmän fyysisiä uhkia, kuten tallomisen, saalistuksen ja liikenteen vaaroja. Lapset taas kokevat enemmän sosiaalisia ja emotionaalisia uhkia, kuten kiusaamista ja turvattomuuden tunnetta.
 - Eläinten koetaan olevan herkempiä ympäristön fyysisille muutoksille, kuten kirkkaille valoille tai koville äänille - esimerkiksi lasten meluamiseen leikkipuistossa tai kauppakeskuksen ääniin ja valotauluihin. Omana itsenään lapset kokevat turvattomiksi esimerkiksi pimeässä kulkemisen yksin. Osa lapsista ei välttämättä edes tunnistanut itselle ikäviä paikkoja omasta lähiympäristöstä.

Lasten kokemuksia eri eläinlajien edustajana

Kuvittele oma matkasi kotoa johonkin arkiseen paikkaan, kouluun, kirjastoon tai kaverille... Mitä näet? Mitä kuulet? Mitä haistat? Mitä tunnet? (kokemuksia eri eläiminä)

Siilinä

"Koulumatkalla on pieni metsä, jossa on siilille ruokaa, suojaa ja koti."

"Onttoon puuhun voi tehdä pesän, siili voi mennä syksyllä puun lehtien alle."

"Mäet voivat olla siilille vaikea kulkea."

"Peltolammin koulun vieressä on metsä, siili voi mennä sinne, jos pelottaa"

"Lamminpään koulun urheilukenttä on hyvä itselle, siilille parempi paikka on kentän vieressä, kun siinä on vähän metsää, puskia"

"Autot, oravat ja ketut voivat satuttaa siiliä."

"Iso puisto lähellä koulua, siinä on paljon puita ja marjapuskia, esim. vadelmia, joita siili voi syödä. Isoja puita, jos sataa vaikka lunta, niiden alle voi mennä suojaan."

"Siili lähtee kotoani ja menee naapurin pihan poikki, siinä on mukavaa ruohoa, ei asfalttia. Siili tykkää ruohikkoisesta puistosta, sille tulee turvallinen fiilis. Koirat eivät pääse siilin kimppuun."

"Kotoa kouluun kun menee, aika lähellä kotia on remonttia, porataan ja on kaivinkoneita, kovat äänet haittaavat. Vaarallinen tie siilille, itse voin mennä suojatietä. Kouluun on kaksi reittiä, toinen on nopeampi, mutta vaarallisempi, toinen menee puiston läpi."

Koppakuoriaisena

"Kodin lähellä on hautausmaa. Koppakuoriainen tykkää muurista, jossa pieniä koloja ja lahoppuuta jätetty myös sinne, koppakuoriainen viihtyy."

"Iidesranta on hyvä sekä itselle että koppakuoriaiselle, koska paljon luontoa, puita, vettä, kasvillisuutta, ei hoidettua ympäristöä. Itse ei voi tosin mennä sinne uimaan, mikä on huono asia."

"Koppakuoriainen voi pelätä polkupyörien kellon ääntä."

"Matkalla olevan hautausmaan muuri on hyvä, koska äänet ei kuulu hautausmaalle, saa rauhassa muistella läheisiä. Ötökät tykkäävät myös muurista, kun sen onkaloihin voi piiloutua."

"Tohlopin laidun, ennen heinikko leikattiin tavalla, joka oli kaikille lajeille huono. Lajeja tuhoutui, mutta tämä huomattiin. Tuotiin lampaat "huolehtimaan" laitumesta ja kaikki lajit voivat nyt paremmin."

"Kodin lähellä on leikkipuisto, siellä on ollut paljon koppakuoriaisia, mutta lapsi saattaa vahingossa vahingoittaa."

Variksena

"Kouluun lähtiessä lensin ja näin paljon ihmisiä, kuulin lokin ääniä. Menin duon kauppaan, mutta minulla ei ollut rahaa, koska olin varis. Näin roskiksessa leivän, nappasin sen ja söin."

"Kaupungin kohdalla (kun varis liikkuu korkealla lentäen) voi tuntua ikävältä, kun herää ajatus, että metsä on tuhottu kaupungin tieltä."

"Menin metsän kautta kirjastoon, lensin. Kirjaston pihassa joku hätisteli minua pois. Kirjaston pihassa oli kuitenkin ruokaa, hyviä muruja. Myös muita Variksia oli paikalla."

"Varis voi lentää kouluun, se pääsee paljon nopeammin kuin minä".

"Jollei ole multaa, variksen voi olla vaikea saada matoja tai toukkia ja muuta ruokaa maasta."

"Saattaa pelottaa, jos autotietä menee ambulansseja tai muita autoja. Myös ratikan äänet. Voi jäädä kiinni ratikan sähkölinjoihin."

"Varis tykkää olla rakennettujen asioiden päällä, esim. ratikkapysäkin päällä tai katoilla."

"Ihmiset hätistelivät ja tömisteli, vilkas katu oli vieressä ja variksen oli vaikea päästä yli. Autot kulkevat kovaa. Aurinko kuitenkin paistoi."

"Päiväkodin lähellä on kenttä, siellä on kova meteli. Naapurustosta voi kuulua paljon ääniä, esimerkiksi ruohonleikkausta, joka häiritsee varista."

Jäniksenä

"Talojen vieressä on pensaita, jotka ovat hyviä piilopaikkoja (jänikselle)."

"Jänis voi tuntea pahaa oloa, jos näkee kuolleita lajitovereitaan".

"Roskat (huonoksi jänikselle), syö muovia vahingossa."

"Vihreää ruohoa, jänis saa ruokaa"

"Kauppi ja Pyynikki hyviä paikkoja sekä jänikselle että itselle"

"Jänis voi säikähtää isoja eläimiä, kuten peuroja ja kauriita."

"Koirat, ketut, ilvekset, mäyrät ovat uhka jänikselle."